

ISBN: 978-605-7949-13-4

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 95

Gezi / Düşünce

Editör

Dilara Yabul

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Kasım 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

© Orijinal adı *Sefer be Vilâyet-i Azrâil* olan bu kitabın Türkiye'de tüm yayın hakları Telif Sözleşmesi gereği Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.

Azrail'in Vilâyetine Yolculuk

CELÂL ÂL - İ AHMED

ÇEVİRİ

ZEYNEP ÖZEL - ZEYNEP AKÇORA

KETEBE

Celâl Âl-i Ahmed

1923 yılında Tahran'da doğdu. Babası sadece dinî bir eğitim almasını istediği için, bir yandan çalışırken diğer yandan gizlice Tahran Dâru'l Fünûn'unda lise eğitimini tamamladı. II. Dünya Savaşı'nın ardından rağbet gören Marksizm etkisiyle Tûdeh Partisi'ne katılarak dinden tamamen koptu. 1945'te ilk hikâyesi yayımlandı. Tûdeh'in yayın organı *Merdom* dergisini çıkardı. Daha sonra parti'nin İran'ın meseleleriyle ilgilenmeyip Sovyet güdümünde bir politika izlemesinden rahatsız oldu ve partiden ayrıldı. 1949'da yazar Sîmin Dânişver ile evlendi. Dönemin başbakanı Musaddık'ın İran petrolünü millileştirmesi projesine destek için Halil Melîkî ile emekçi Hizb-i Zahmet-i Keşân-i İran Partisi'ni kurdu ve *Şâhid* isimli bir gazete çıkardı. Bazı problemler yüzünden bu partiden de ayrıldı. 1953 Musaddık'ın devrildiği darbe sonrası hapis yattıktan sonra Revâk Yayınevi'ni kurdu. *İlm* ve *Zindegî* isimli dergiyi yönetti. 1969 yılında Gilan'da vefat etti. SAVAK tarafından öldürüldüğü düşünülmektedir. Çevirileri, seyahat yazıları, öyküleri, siyasî ve sosyolojik yazılarından oluşan çok sayıda eseri vardır. *Okul Müdürü*, *Arıların Hikâyesi*, *Yitip Giden Hayat*, *Garpzedeler* gibi kitapları Türkçeye de çevrilmiştir.

Zeynep Özel

İlahiyat ve Fars Dili ve Edebiyatı alanındaki eğitiminin ardından İstanbul Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisans yaptı. Hâlâ aynı üniversitede Türk İslam Edebiyatı alanında doktora yapmaktadır. Çeviri ve yazıları *Nihayet*, *İtibar*, *Post Öykü*, *Dünya Bizim* ve *Fayrap* dergilerinde yayımlandı. Mustafa Mestur'un *Mümkün Olanın En İyisi* isimli öykü kitabını ve *İran Öyküleri: Modern Dönem Seçkisi*'ni çevirdi.

Zeynep Akçora

Bitlis'te doğdu. Kazım Karabekir İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. 2009 yılında İlahiyat önlisans, 2014 yılında ise İstanbul Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı ve Sosyoloji bölümlerini bitirdi. 2018 yılında aynı üniversitede "Nâsır'ın İsrâkât adlı eseri (İnceleme-Metin)" adlı teziyle yüksek lisansını tamamladı.

İçindekiler

Önsöz.....	9
Editör Notu	11

I. KISIM

Giriş

Şems Âl-i Ahmed'in Önsözü.....	15
Biz Ne Yaptık?.....	15
Celâl'in Seyahatleri	16
1942 Irak seyahati	16
1958 Avrupa seyahati	16
1962 İsrail seyahati	17
1963 Avrupa seyahati.....	17
1964 Hac ziyareti.....	17
1964 Rusya seyahati	17
1966 Amerika seyahati	18
Celâl'in Mektuplarında Gezi Notları.....	19
Bu Kitap Hakkında.....	21

İlk Değerlendirışı	27
Celâl'in Araştırma Enstitüsü'ndeki Konferansı.....	29
Önsöz	29
İlk Karşılaşma, İlk Veriler.....	29
Günümüzde Nasıl?	30
Kibbutz ve Moşavların Ortak Noktaları.....	31
Kibbutz ve Moşav Arasındaki Belirgin Farklar	31
Kibbutz ve Moşav Sakinleri Arasındaki Farklar	32
Yönetim Görevleri.....	32
Kibbutz'da Yeni Trendler.....	33
İkinci Değerlendirışı.....	34
Azrail'in Vilâyeti Yazım Planı	34
Üçüncü Değerlendirışı	38
Bibliyografya	42
Sonsöz	44

II. KISIM

Azrail'in Vilâyetine Yolculuk

Giriş.....	49
Bir İlginin Uyanışı.....	55
Doğusu ve Batısı Olmayan Bir Vilâyet	62
Binanın İlk Taşı Temelin Altında Kalıyor.....	69
Bir Nefretin Uyanışı.....	77

III. KISIM

Ekler

1. İnan ve İsrail İlişkileri Üzerine Bir Yorum	93
2. Enternasyonal Sosyalistler ve İsrail.....	97
3. Ürdün'den Bir Rapor.....	99
4. Ürdün'ün Bildirisi.....	100
5. İsrail Başbakanının Kral Hüseyin'e Mesajı.....	101
6. Ürdün'ün 5-6 Haziran Bildirisi	102
7. İsrail ile İlişkilerin Kesilmesi.....	104
8. Uluslararası Kızıl Haç Komitesi Bildirisi (19 Temmuz 1967).....	106
9. Dayanışma Hareketi	108
İsrail Kronolojisi.....	111

Önsöz

II. Dünya Savaşı ardından İran’da sosyalist grupların popülerlik kazanmasıyla birlikte Tûdeh Partisi’ne katılan ama bir süre sonra Stalin’den kopan dönemin sosyalist gençliği için, Kibbutz ve Moşav gibi toprağa kollektif dayalı yerleşim birimleriyle kurulan İsrail, büyük bir heyecan sebebidir. Celâl Âl-i Ahmed en iyi arkadaşı Halil Melikî ile bu “hayran” gençlik içinde yer alsa da, ilk gençlik yıllarındaki dindar kimliğinin izleri, bu hayranlığı şüpheli bir ilgi dozunda tutmuştur. İranlı Sosyalist yazarları konuk eden İsrail’e, “vicdanı” ile birlikte misafir olduğu için İsrail’in kuruluş sistemindeki Kibbutz ve Moşav gibi ortak yerleşim birimlerinin, dünyanın dört bir yanından vaat edilmiş topraklara gelen Yahudiler için oluşturulan eğitim seferberliğinde birer sınıfa dönüşebilmesini vs. etkileyici bulsa da, Filistin halkının maruz kaldığı muameleye tanık olması ve Avrupa’nın desteği ile çevrilen dolapları fark etmesi bu mesafeli hayranlığını nefrete dönüştürmüş ve “hurafeli” bulduğu “İslam’dan kat be kat daha hurafeli Yahudiliğe” İsrail’in bunca önem atfetmesi, yeniden Müslüman kimliğini hatırlamasına sebep olmuştur. İki haftalık İsrail seyahatini, oradaki görüşme ve